

JORDI COTRINA

►► Jaume García Villar, professor d'Economia de la Universitat Pompeu Fabra i expert en la quantificació de fenòmens esportius.

ELS MODELS MATEMÀTICS APLICATS ALS ESPORTS

Molts números per al futbol

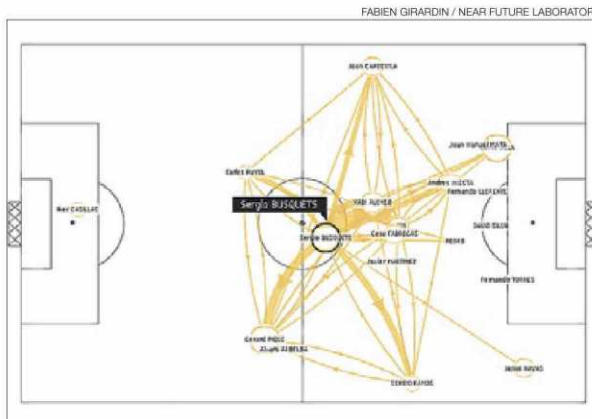
► L'eclosió de les dades esportives facilita aplicar l'estadística al joc

► Cases d'apostes i de videojocs s'avancen als clubs a usar informació

MICHELE CATANZARO
BARCELONA

Una mica d'estadística pot decidir un partit. Així de clar ho va deixar la setmana passada Jaume García Villar, economista de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), en una tertúlia convocada per la Societat Catalana d'Estadística. Els organitzadors li van demanar al catedràtic - que va ser director de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) - que parlés de PIB, IPC i EPA. No obstant, García Villar va voler dissertar també sobre l'anàlisi quantitativa de l'esport. Aquest economista és un dels impulsors de Sports_Lab, un centre d'estudi de l'esport a través de diferents disciplines, des del dret fins a la tecnologia.

Per demostrar que no exagerava, García Villar va parlar de com el Chelsea va aprofitar l'estadística en una final contra el Manchester United el 2008. L'equip es va dirigir a Ignacio Palacios Huerta, un economista de la London School of Economics, que acumula dades de més de 10.000 penals. L'investigador els va revelar dos punts febles de l'equip

►► Anàlisi del paper de Sergio Busquets en els mundials del 2010.

opositor. Primer, el porter Edwin van der Sar tendia a llançar-se cap al costat de confort del futbolista que tenia davant. Segon, quan Cristiano Ronaldo feia una petita parada en la carrera, tendia a xutar cap al seu costat de confort. El Chelsea va aprofitar l'input i va estar a punt de guanyar, però va fallar justament el primer penal, en què va ignorar els consells de Palacios Huerta.

De casos com aquests n'hi haurà cada vegada més. Recentment, s'han recollit entre 1.500 i 2.000 dades per partit en més de 30 lligues de futbol. S'han reunit així 100 milions de dades sobre 30.000 jugadors, segons un informe presentat el 2014 en un simposi organitzat pel Barça i la Fundació Ernest Lluch.

El primer equip a fer el seu agost amb l'estadística va ser el nord-americà Aukland Athletics de beisbol. Tenia el segon pressupost més baix

de la lliga, però va arribar a ser segon en victòries. A l'analitzar dades dels jugadors, el seu mànager, Billy Beane, va veure que el mercat fallava, al no assignar el preu més alt als jugadors que tenien trets associats a la victòria. D'aquesta manera, va poder identificar jugadors barats que reunien les característiques necessàries.

IRRUPCIÓ DE DADES // Des d'aleshores, l'estadística ha irromput en el beisbol, però el futbol encara s'hi resisteix. «El beisbol és més fàcil de quantificar, perquè el partit té una unitat definida, el *pitch*. El futbol és més continu», observa Fabien Girardin, membre de la consultora Near Future Laboratory. «Els actors més interessats en estadístiques són les cases d'apostes i el negoci del videojoc», afirma. Els videojocs de futbol han millorat de manera espectacular des que se serveixen de dades reals. «Es comença a parlar d'apostes d'alta freqüència, com passa a la borsa», assegura Girardin.

Però les dades també s'obren camí als clubs. El 2012, el Manchester City va canviar certes tàctiques després d'analitzar centenars de còrners de temporades anteriors. Des del 2015, els jugadors del Barça porten dispositius GPS durant l'entrenament per detectar riscos de lesions. García Villar alerta que «d'alguns aspectes de l'esport no n'hi ha dades, i altres són aleatoris i no es poden preveure». També Girardin diu que els números no ho són tot. «Un jugador de 34 anys amb indicadors dolents pot ser molt important pel seu carisma i lideratge, cosa que no es pot mesurar», conclou. ■

altres usos MÉS ENLLÀ DELS PARTITS

ÈXITS DE TAQUILLA
► Jaume García Villar va identificar la qualitat, el preu i els horaris com a factors decisius de la concurrència de públic als estadis. El preu es podria abaixar sense pèrdues, per tenir més públic.

DISSENY DE LA QUINIELA
► L'economista va analitzar com es podria canviar la butlleta de la quiniela perquè els premis fossin més grans i s'aturés la seva decadència respecte a la Primitiva o a Euromillones.